

Olimpia-Marilena Sauer

Logică Argumentare Comunicare

Teste rezolvate pentru
reușita la Bacalaureat

RENTROP & STRATON

Portal
ÎNVĂȚĂMÂNT
www.portalinvatamant.ro

Cuprins

	Teste (pag.)	Sugestii rezolvare (pag.)
Partea I: Modele de teste, bareme și rezolvări		
Testul nr. 1	5.....	95
Testul nr. 2	8.....	97
Testul nr. 3	11.....	100
Testul nr. 4	14.....	102
Testul nr. 5	17.....	105
Testul nr. 6	20.....	107
Testul nr. 7	23.....	110
Testul nr. 8	26.....	112
Testul nr. 9	29.....	114
Testul nr. 10	32.....	117
Testul nr. 11	35.....	119
Testul nr. 12	38.....	122
Testul nr. 13	41.....	125
Testul nr. 14	44.....	127
Testul nr. 15	47.....	130
Testul nr. 16	50.....	132
Testul nr. 17	53.....	135
Testul nr. 18	56.....	137
Testul nr. 19	59.....	140
Testul nr. 20	62.....	142
Testul nr. 21	65.....	145
Testul nr. 22	68.....	147
Testul nr. 23	71.....	150

Testul nr. 24	74.....152
Testul nr. 25	77.....155
Testul nr. 26	80.....157
Testul nr. 27	83.....160
Testul nr. 28	86.....162
Testul nr. 29	89.....165
Testul nr. 30	92.....167

Partea a II-a: Sinteze de logică, argumentare și comunicare

1. Definierea – definiție, structură, reguli de corectitudine	170
2. Clasificarea – definiție, structură, reguli de corectitudine	170
3. Argumentarea – definiție, structură	171
4. Demonstrația – definiție, structură, reguli de corectitudine	171
5. Termenul – definiție, componente, structură, tipuri, raporturi	172
6. Propoziții categorice – definiție, structură, tipuri, raporturi	174
7. Raționamente (inferențe)	175
7.1. Raționamente deductive – definiție, structură, tipuri	175
Conversiunea – definiție, structură, tipuri	175
Obversiunea – definiție, structură	176
Silogismul – definiție, structură, figuri și moduri silogistice, legile silogismului, verificarea validității silogismelor prin diagrame Venn	177
7.2. Raționamente inductive – definiție, structură, tipuri, caracteristici	179
Inducția complete	179
Inducția incomplete	179

TESTE

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

Testul nr. 1

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

A. Scrieți pe foaia de examen litera corespunzătoare răspunsului corect, pentru fiecare din enunțurile de mai jos. Este corectă o singură variantă de răspuns:

1. Termenul *America de Sud* este după extensiune:
 - a. compus, pozitiv, general, nevid
 - b. vid, general, concret, vag
 - c. absolut, precis, singular, distributiv
 - d. precis, distributiv, nevid, singular
2. Teza de demonstrat trebuie să fie o propoziție:
 - a. neclară
 - b. obligatoriu afirmativă
 - c. falsă
 - d. cel puțin probabilă
3. Termenii *continent* și *Europa* se află în raport de:
 - a. încrucișare
 - b. contrarietate
 - c. identitate
 - d. ordonare
4. În propoziția „Toate florăriile sunt magazine atractive”, cuantorul este:
 - a. toate florăriile
 - b. sunt
 - c. toate
 - d. nu există cuantor
5. Sunt indicatori de concluzie:
 - a. dacă, deci, din cauză că
 - b. rezultă, așadar, fiindcă
 - c. datorită, din cauză că, dacă
 - d. prin urmare, conchidem că, atunci

6. Raționamentul „Dacă unele femei din România sunt frumoase, atunci unele femei din România nu sunt urâte” este:

- a. conversiune validă
- b. silogism valid
- c. obversiune validă
- d. inducție nevalidă

7. În inducția incompletă:

- a. concluzia este mai puțin generală decât premisele
- b. concluzia este la fel de generală ca premisele
- c. concluzia este mai generală decât premisele
- d. concluzia nu are legătură cu premisele

8. Prin definiendum se înțelege:

- a. definitul
- b. definatorul
- c. relația de defnire
- d. criteriul defnirii

9. Două propoziții categorice aflate în raport de contradicție nu pot fi împreună:

- a. adevărate
- b. false
- c. nici adevărate, nici false
- d. corecte

10. În concluzia conversiunii prin accident:

- a. se schimbă calitatea premisei
- b. se schimbă cantitatea premisei
- c. se schimbă și calitatea și cantitatea premisei
- d. nu se schimbă nici calitatea, nici cantitatea premisei

20 de puncte

B. Fie termenii A, B, C, D și E, astfel încât termenul A este în raport de contrarietate cu B, termenul B este în raport de încrucișare cu C, termenul D este subordonat și termenului B și termenului C, iar termenul E este specie pentru termenul A.

1. Reprezentați, prin metoda diagramelor Euler, pe o diagramă comună, raporturile logice dintre cei 5 termeni. **2 puncte**

2. Stabiliți, pe baza raporturilor existente între termenii A, B, C, D, E, care din următoarele propoziții sunt adevărate și care sunt false (notați propozițiile adevărate cu **A** și pe cele false cu **F**).

- a. Toți D sunt B.
- b. Unii B sunt A.
- c. Unii B sunt C.
- d. Niciun D nu este C.
- e. Niciun A nu este B.
- f. Toți D sunt A.
- g. Toți E sunt A.
- h. Niciun E nu este B.

8 puncte

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Se dau următoarele propoziții:

- 1. Nicio bibliotecă nu este un loc zgomotos.
- 2. Unele animale din savană sunt erbivore.
- 3. Unele cărți SF nu sunt iubite de adolescenți.
- 4. Toate autoturismele rapide sunt cumpărate de persoane curajoase.

A. Construiți, atât în limbaj formal, cât și în limbaj natural, subalterna propoziției 1, contradictoria propoziției 2, subcontrara propoziției 3, contrara propoziției 4. **8 puncte**

B. Aplicați explicit operațiile de conversiune și obversiune, pentru a deriva conversa și obversa corecte ale fiecăreia dintre propozițiile 2 și 4, atât în limbaj formal, cât și în limbaj natural.

8 puncte

C. Construiți, atât în limbaj formal, cât și în limbaj natural, conversa obversei subalternei propoziției 1, respectiv conversa supraalternei propoziției 2. **6 puncte**

D. Doi elevi, X și Y, opinează astfel:

X: Dacă niciun astronaut nu este o persoană fricoasă, atunci nicio persoană fricoasă nu este astronaut.

Y: Dacă toate autostrăzile sunt zone în care se circulă cu mare viteză, atunci toate zonele în care se circulă cu mare viteză sunt autostrăzi.

Pornind de la aceasta situație:

- a. Scrieți în limbaj formal opiniile celor 2 elevi. **4 puncte**
- b. Precizați corectitudinea raționamentelor formalizate. **2 puncte**
- c. Explicați corectitudinea/ incorectitudinea raționamentului elevului Y. **2 puncte**

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

A. Fie următoarele două moduri silogistice: eao-2, eio-4.

- 1. Scrieți schema de inferență corespunzătoare fiecăruia dintre cele două moduri silogistice date și construiți, în limbaj natural, un silogism care să corespundă uneia dintre cele două scheme de inferență. **8 puncte**
- 2. Verificați explicit, prin metoda Diagramelor Venn, validitatea fiecăruia dintre cele două moduri silogistice date, precizând totodată decizia la care ați ajuns. **6 puncte**

B. Construiți, atât în limbaj formal, cât și în limbaj natural, un argument valid cu două premise, prin care să justificați propoziția „*Niciun om nu este nemuritor*”. **6 puncte**

C. Se dă următorul silogism: *Dacă toate fructele sunt benefice sănătății, atunci toate portocalele sunt benefice sănătății, datorită faptului că toate portocalele sunt fructe.*

Pornind de la silogismul dat, stabiliți care din următoarele propoziții sunt adevărate și care sunt false (notați propozițiile adevărate cu litera **A**, iar propozițiile false cu litera **F**):

- 1. Termenul mediu este distribuit în ambele premise.
- 2. Predicatul logic al concluziei este reprezentat de termenul „portocalele”.
- 3. Concluzia silogismului este o propoziție universală afirmativă.
- 4. Subiectul logic al concluziei este distribuit în premisă, dar este nedistribuit în concluzie. **4 puncte**

D. Fie următoarea definiție:

Metru este o unitate de măsură.

- 1. Precizați o regulă de corectitudine pe care o încalcă definiția dată. **2 puncte**
- 2. Numiți o altă regulă de corectitudine a definirii, diferită de regula identificată la punctul a. și construiți o definiție care să o încalce, având ca definit termenul „metru”. **4 puncte**

BAREME ȘI REZOLVĂRI

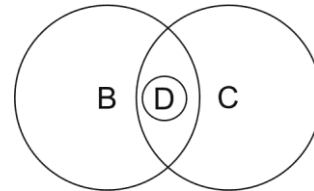
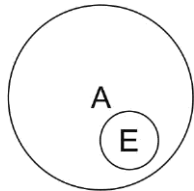
Testul nr. 1

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

A. 1 – d 2 – d 3 – d 4 – c 5 – d 6 – c 7 – c 8 – a 9 – c 10 – b 10 x 2 p = 20 puncte

B. 1. Reprezentarea corectă, prin metoda diagramelor Euler, pe o diagramă comună a raporturilor logice dintre cei 5 termeni. 2 puncte

2. câte 1 punct, pentru fiecare răspuns corect, astfel:

a – A b – F c – A d – F e – A f – F g – A h – A 8 x 1 p = 8 puncte

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

A. – câte 1 punct pentru construirea, în limbaj formal, a subalternei propoziției 1 (SoP), contradictoriei propoziției 2 (SeP), subcontrarei propoziției 3 (SiP) și contrarei propoziției 4 (SeP). 4 x 1 p = 4 puncte

– câte un punct pentru construirea, în limbaj natural a:

- subalternei propoziției 1	Unele biblioteci nu sunt locuri zgomotoase.	
- contradictoriei propoziției 2	Niciun animal din savană nu este erbivor.	
- subcontrarei propoziției 3	Unele cărți SF sunt iubite de adolescenți.	
- contrarei propoziției 4	Niciun autoturism rapid nu este cumpărat de persoane curajoase.	4 x 1 p = 4 puncte

B. – câte 1 punct pentru aplicarea explicită a operațiilor de conversiune și obversiune pentru a deriva conversa și obversa corecte, în limbaj formal, ale fiecăreia dintre propozițiile:

2 (SiP^c → PiS) conversă (SiP^o → So~P) obversă

4 (SaP^c → PiS) convers (SaP^o → Se~P) obversă 2 x 2 x 1 p = 4 puncte

– câte 1 punct pentru derivarea, în limbaj natural a conversei fiecăreia dintre propozițiile:

2 Unele animale erbivore sunt animale din savană.

4 Unele autoturisme cumpărate de persoane curajoase sunt autoturisme rapide.

2 x 1 p = 2 puncte

– câte 1 punct pentru derivarea, în limbaj natural, a obversei fiecăreia dintre propozițiile

2 Unele animale din savană nu sunt animale non-erbivore.

4 Niciun autoturism rapid nu este un autoturism cumpărat de persoane non-curajoase.

2 x 1 p = 2 puncte

- C. – construirea, în limbaj formal, a conversei obversei subalternei propoziției 1 **1 punct**

$$\text{SoP} \xrightarrow{O} \text{Si} \sim \text{P} \xrightarrow{C} \sim \text{PiS}$$

- construirea, în limbaj natural, a conversei obversei subalternei propoziției 1 **2 puncte**

Unele biblioteci nu sunt locuri zgomotoase.

Unele biblioteci sunt locuri non-zgomotoase.

Unele locuri non-zgomotoase sunt biblioteci.

- construirea, în limbaj formal, a conversei supraalternei propoziției 2 **1 punct**

$$\text{SaP} \xrightarrow{C} \text{PiS}$$

- construirea, în limbaj natural, a conversei supraalternei propoziției 2 **2 puncte**

Toate animalele din savană sunt erbivore.

Unele erbivore sunt animale din savană.

- D. a. Câte 2 puncte pentru scrierea, în limbaj formal, a fiecăreia din opiniile celor 2 elevi:

$$\text{X: SeP} \xrightarrow{C} \text{PeS}$$

$$\text{Y: SaP} \xrightarrow{C} \text{PaS}$$

$$2 \times 2 \text{ p} = \mathbf{4 \text{ puncte}}$$

- b. câte 1 punct pentru precizarea corectitudinii/incorectitudinii logice a fiecăruia dintre cele două raționamente.

X: a raționat corect, conversiune validă.

Y: a raționat greșit, conversiune nevalidă.

$$2 \times 1 \text{ p} = \mathbf{2 \text{ puncte}}$$

- c. explicarea corectitudinii/incorectitudinii logice a raționamentului elevului Y:

conversiunea este nevalidă, se încalcă legea distribuirii termenilor, termenul P apare distribuit în concluzie, dar nu este distribuit în premisă.

2 puncte

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

- A. 1. – câte 2 puncte pentru scrierea schemei de inferență corespunzătoare fiecăruia din cele 2 moduri silogistice, astfel:

$$\begin{array}{cc} \text{PeM} & \text{PeM} \\ \text{SaM} & \text{MiS} \\ \text{SoP} & \text{SoP} \end{array}$$

$$2 \times 2 \text{ p} = \mathbf{4 \text{ puncte}}$$

- construirea, în limbaj natural, a unui silogism care să corespundă oricăreia din cele 2 scheme de inferență:

Nicio felină nu este erbivoră.

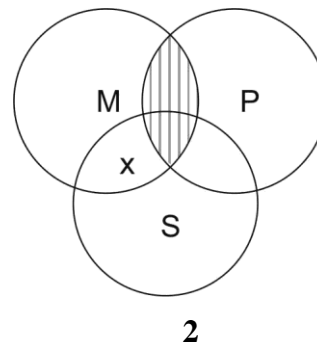
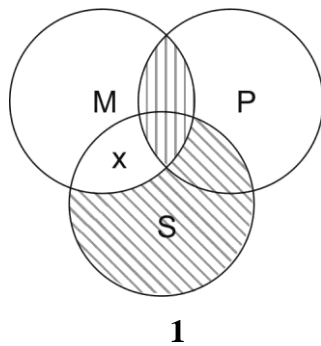
Toate vacile sunt erbivore.

Unele vaci nu sunt feline.

4 puncte

2. – câte 2 puncte pentru reprezentarea corespunzătoare, prin intermediul diagramelor Venn, a fiecăruia dintre cele două moduri silogistice date.

$$2 \times 2 = \mathbf{4 \text{ puncte}}$$

– câte 1 punct pentru precizarea deciziei privind validitatea fiecărui mod silogistic reprezentat grafic.

eao-2 – mod silogistic valid eio-4 – mod silogistic valid 2 x 1 p = **2 puncte**

B. – construirea, în limbaj formal, a silogismului valid care să justifice propoziția dată.

3 puncte

Vom folosi modul valid din fig 1. CELARENT eae-1

Nicio ființă nu este nemuritoare. MeP

Toți oamenii sunt ființe. SaM

Niciun om nu este nemuritor. SeP

– construirea, în limbaj natural a silogismului valid care să justifice propoziția dată.

3 puncte

C. a. Precizarea corectă a valorii de adevăr a fiecărei propoziții:

1. F 2. F 3. A 4. F

4 puncte

D. – precizarea oricărei reguli de corectitudine pe care o încalcă definiția dată **2 puncte**

Regula încălcată este cea a adecvării definatorului la definit.

– numirea oricărei alte reguli de corectitudine a definirii, diferită de cea de la punctul a.

2 puncte

O altă regulă de corectitudine încălcată este cea a definirii afirmative.

– construirea definiției cerute, având ca definit termenul „metru”

2 puncte

Metrul nu este nici litru, nici gram.